

17.1.2019

Tietoarkkitehtuuriryhmän kokous

Aika	Torstai 17.1.2019, klo 10.15–11.45
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone (C222), Yliopistonkatu 1, Helsinki
Jäsenet	Kirjastopalvelujen johtaja Katri Vanttinen, Helsingin kaupunki Kehittämispäällikkö Kenneth Ahlfors, Kansallisarkisto Ylitarkastaja Miia Herrala, Kansallisarkisto (puheenjohtaja) Ylitarkastaja Minna-Liisa Mäkiranata, Kansallisarkisto Erikoissuunnittelija Tuomo Häkkinen, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti Koordinaattori Sampsa Heinonen, Suomen museoliitto Senior Technology Coordinator Heikki Helin, CSC (etäyhteydellä) Erikoisasiantuntija Ulriikka Puura, Kotus Järjestelmäkehityspäällikkö Niklas Liljestrand, Svenska Litteratursällskapet i Finland Tietoarkkitehti Katja Moilanen, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto Kehityspäällikkö Lauri Saarikoski, Yle Arkisto Tietojärjestelmäpäällikkö Matias Frosterus, Kansalliskirjasto Erikoisasiantuntija Juha Hakala, Kansalliskirjasto Tietojärjestelmäpäällikkö Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto (saapui klo 10.38) Kehittämispäällikkö Mikko Lappalainen, Kansalliskirjasto Kehittämispäällikkö Marja-Liisa Seppälä, Kansalliskirjasto Suunnittelija Piia Naukkarinen, Kansalliskirjasto Suunnittelija Jaana Routakangas, Kansalliskirjasto (sihteeri)
Poissa	Tietojärjestelmäasiantuntija Jari Vihtari, Kotus Intendentti Hannu Häkkinen, Museovirasto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.20.

Kokousten asialistalle voidaan jatkossa lisätä muihin asioihin ajankohtaisia teemoja kuvailusta tai projekteista, jotka liittyvät tietoarkkitehtuuriryhmän toimialaan. Mikäli haluaa käyttää pidemmän ajan esittelyyn, asia on hyvä lisätä listalle etukäteen. Lyhemmät asiat voi tuoda vasta kokouksen alussa.

2. Työsuunnitelma 2019

- Käydään läpi ja täydennetään tietoarkkitehtuuriryhmän työsuunnitelmaa
- [Työsuunnitelma 2019](#)

Käytiin läpi tietoarkkitehtuuriryhmän työsuunnitelmaa ja tehtävien ajoitusta tälle vuodelle, jotta asiantuntijoilla olisi mahdollisuus osallistua tehtävien edistämiseen järkevästi.

Paikkatiedon edistäminen on keskeinen asia tänä vuonna ja sen käynnistäminen on hyvä tehdä heti alkuvuodesta. Edistymistä seurataan ryhmässä. Suunnitelmissa on perustaa pienryhmä paikkatiedon ympärille. Paikkatiedosta lisää asialistan seuraavassa kohdassa.

17.1.2019

Keskusteltiin pitkäaikaissäilytyksestä ja rajanvedosta tietoarkkitehtuuriryhmän ja PAS-yhteistyöryhmän välillä. Sovittiin, että työsuunnitelmaan nyt kirjattua tehtäväkuvausta muotoillaan uudelleen niin, ettei päällekkäisyyttä synny. Juha Hakala ja Heikki Helin muotoilevat kohdan uudelleen ja tarkentavat tehtävät. Sovittiin myös, että PAS-yhteistyöryhmästä pidetään esitys seuraavassa tietoarkkitehtuuriryhmän kokouksessa maaliskuussa. Samassa kokouksessa katsotaan läpi muokatut tietoarkkitehtuuriryhmän tehtävät pitkäaikaissäilytyksen osalta.

Nimitietopalvelusta otetaan katsaus tietoarkkitehtuuriryhmään, kun lisätietoa tulee.

Nimitietopalvelun tietomallin päivitys on tulossa tänä vuonna.

Juha Hakala kertoi samalla lyhyesti kuulumisia ISNI-tunnisteen osalta. Yhteisöauktoriteeteista 37 000 nimeä on viety ISNI-tietokantaan. 10 000 auktoriteettia on vielä viemättä ongelmien vuoksi. Seuraavaksi ISNI-keskus haluaa kaikki yhteisönimet Fennicasta.

Oikeuksien hallinnasta todettiin, ettei se ole kovin keskeinen tehtävä vielä tänä vuonna.

Aineistojen näyttö- ja käyttörajoitusten hallintatyön osalta saattaa tulla määrittelytarpeita ym. tietoarkkitehtuuriryhmälle. Tarkempaa tietoa tarpeista tai aikataulusta ei vielä ole. Asiaan palataan tarvittaessa.

Muissa aiheissa työsuunnitelmassa on kuvailun organisoitumisen rakenteiden läpikäynti: mitä ryhmiä on ja mitä tehtäviä heillä on. Tästä otetaan loppuvuonna esittely tietoarkkitehtuuriryhmän kokoukseen.

Käsiteltiin vielä mahdollisia muita lisäyksiä työsuunnitelmaan. KDK-standardisalkun päivittämisen kokonaisvastuu on ollut ilmassa KDK-hankkeen päätyttyä. KDK-hankkeen perintönä PAS-standardeja on ylläpidetty osana kehitystyötä. Todettiin, että standardisalkun ylläpitoa olisi hyvä jatkaa. Kokonaisuus on helpommin löydettävissä, kun kaikki vaatimukset on koottu yhteen dokumenttiin. Todettiin, että tietoarkkitehtuuriryhmä voisi olla oikea taho standardisalkun kokonaisvastuun ottajaksi. Tämä kommunikoidaan myös opetus- ja kulttuuriministeriön suuntaan.

Keskusteltiin tietoarkkitehtuurimääritelmien teosta ryhmässä. Lähtökohtana pidettiin, ettei tehdä arkkitehtuurityötä, ellei erikseen tule pyyntöä perehtyä johonkin tiettyyn osa-alueeseen. Toisaalta todettiin myös, että laajemman KAM-sektorien yhteisen tietoarkkitehtuurin kuvaus, jossa eri sektorien ja toimijoiden väliset riippuvuudet ilmenisivät, selkiyttäisi tietovirtojen kulun kokonaisuuden hahmottamista. Todettiin, että aihe on tärkeä, mutta ehkä ei vielä tänä vuonna pystytä siihen paneutumaan.

3. Paikkatieto

Yhteistuotannon organisointi ja paikkatiedon täydentäminen

Alustus: YSO-paikkojen hallinnointi nykytilassa ja vaihtoehtoja yhteistuotantoon (Mikko Lappalainen)

- Millainen osallistuminen sisällölliseen yhteistuotantoon eri organisaatioissa mahdollista vuonna 2019?
- Tarvitaanko uusia malleja yhteisen sisältötyön organisoimiseen KAM-sektorilla?

Paikkatiedon rakenteen kehittäminen - erillisen työryhmän perustaminen?

- Eri kokoluokan paikat
- Paikkojen hierarkiat ja tyypittelyt
- Historiallisen paikkatiedon mallintaminen
- Olemassa olevan paikkatiedon rakenteiden yhteismitallisuus ja yhteensovittaminen?

17.1.2019

Paikkatiedon kuvailuohjeistuksien harmonisointimahdollisuudet?

Mikko Lappalainen alusti YSO-paikkojen hallinnoinnista ja vaihtoehtoista yhteistuotantoon. Käytiin läpi mitä on nyt ja miten pitäisi hallinnoida jatkossa.

Marja-Liisa Seppälä vie KAM-kuvailuryhmän käsiteltäväksi paikkatiedon kuvailuohjeistukset niiden harmonisoimiseksi. Tavoitteena on käydä ohjeistukset läpi kevään aikana.

Paikkatietojen tyypittelyn kautta voitaisiin saada laajempi kokonaisuus hallittavaksi: esimerkiksi sama kunta voidaan kuvata toimijana ja paikkana, lisäksi hallinnolliset paikat muuttuvat ja niiden mukana luonnonpaikkojen sijainti. Koordinoinnille olisi tarvetta, mutta resurssikysymys. YSO-paikkojen osalta perusylläpitoon on resurssit. Laajojen lisäysten kanssa on hankalampaa ja lisäresurssi muilta olisi tervetullutta. Maanmittauslaitoksen paikannimirekisterissä on viralliset paikat, kaikkia niitä ei löydy YSO-paikosta ja toisin päin. Maanmittauslaitoksella ei ole ollut intressiä historialliseen paikkatietoon ainakaan resursointimielessä. KDK-tietoarkkitehtuuriryhmässä tultiin siihen tulokseen, että KAM-sektorin pitäisi ottaa vastuu historiallisesta paikkatiedosta. YSO-paikkojen muodosta on tehty alustavat linjaukset, mutta kaikkia KAM-sektorin tarpeita ei ole osattu huomioida. Kansalliskirjaston Asiasanastot ja ontologiat -asiakaswikissä on tietoa YSO-paikoista:
<https://www.kiwi.fi/display/Asiasanastotjaontologiat/YSO-paikat>.

Keskusteltiin pienryhmän perustamisesta paikkatiedon edistämistä varten. Työmääräarvioita on vielä vaikea tehdä pienryhmätyölle, sillä ei ole tarkalleen tiedossa, mitä kaikkea tehdään. Ryhmän jäseniä oli etukäteen pyydetty selvittämään paikkatietoon käytössä olevia resursseja, mutta monissa organisaatioissa oli vielä epävarmuutta resurssitilanteesta.

Pienryhmän työstettävänä olisi:

- Finto-ohjeen läpikäynti, minkä jälkeen koko tietoarkkitehtuuriryhmälle: RDA-huomioitava
- Kickoff-työpajan järjestäminen historiallisista paikoista ja määrittelytyön alkamisesta
- Paikankuvailun tietomalli/rakenne ja sen edistäminen, miten pitäisi toimia

Lähtökohtaisesti ajateltiin, että jokaiselta sektorilta olisi hyvä olla edustaja. Mukaan lupautuivat Matias Frosterus, Marja-Liisa Seppälä, Miia Herrala, Kenneth Ahlfors (tai joku muu Kansallisarkistosta hänen tilallaan) sekä Sampsa Heinonen.

Päätettiin kysyä mukaan myös Hannu Häkkistä Museovirastosta, hän oli estynyt osallistumasta tähän kokoukseen. Mukaan voidaan kutsua myös muita kuin tietoarkkitehtuuriryhmän jäseniä. Sovittiin, että Miia Herrala kutsuu pienryhmän kokoon ja alkaa edistää työtä. Ryhmän kokoonpanoa tarkennetaan myöhemmin. Mahdollisuuksien mukaan käytetään standardinmukaisia tapoja tietomallin kuvaamisessa.

Museovirasto on teettännyt selvityksen YSO-paikkojen käytöstä. Selvitys jaetaan myöhemmin myös tietoarkkitehtuuriryhmälle taustatiedoksi.

1.2.2019 pidetään julkistustilaisuus: SeCon toteuttama linkitettyyn avoimeen dataan perustuva data- ja verkkopalvelu Nimisampo – paikannimistön tutkijan työpöytä:
<https://seco.cs.aalto.fi/events/2019/2019-02-01-nimisampo/>. Palvelu täydentää muita paikkatietopalveluita.

17.1.2019

- Sovitaan kokousajoista vuodelle 2019
  - o Sovittiin, että kokousajoista tehdään Doodle-kysely. Seuraavat kokoukset pidetään maaliskuu-, touko- ja syyskuussa.
- Käyttäjätunnukset Tietoarkkitehtuuriryhmän työalueelle kiwissä:
<https://www.kiwi.fi/display/TD>
  - o Jotta tietoarkkitehtuuriryhmän jäsenet pääsisivät muokkaamaan ryhmän sivuja kiwissä, he tarvitsevat käyttäjätunnukset. Käyttäjätunnukset saa olemalla yhteydessä ryhmän sihteeriin: jaana.routakangas@helsinki.fi. Mainitkaa viestissä, jos olette ennen kirjautuneet kiwi.fi:hin ja millä sähköpostiosoitteella.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.43.